

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และอื่นๆ ดังนั้นทุกประเทศจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ ปรับตัว และเตรียมความพร้อมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เครื่องมือที่สำคัญที่จะใช้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็คือ การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยทำให้มนุษย์มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ รู้จักแก้ปัญหา พึ่งพาตนเอง พัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม รู้จักการประยุกต์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น และพัฒนาพื้นฐานทางความคิด สติปัญญา จิตใจ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ นอกเหนือจากทรัพยากรแรงงานและทุน

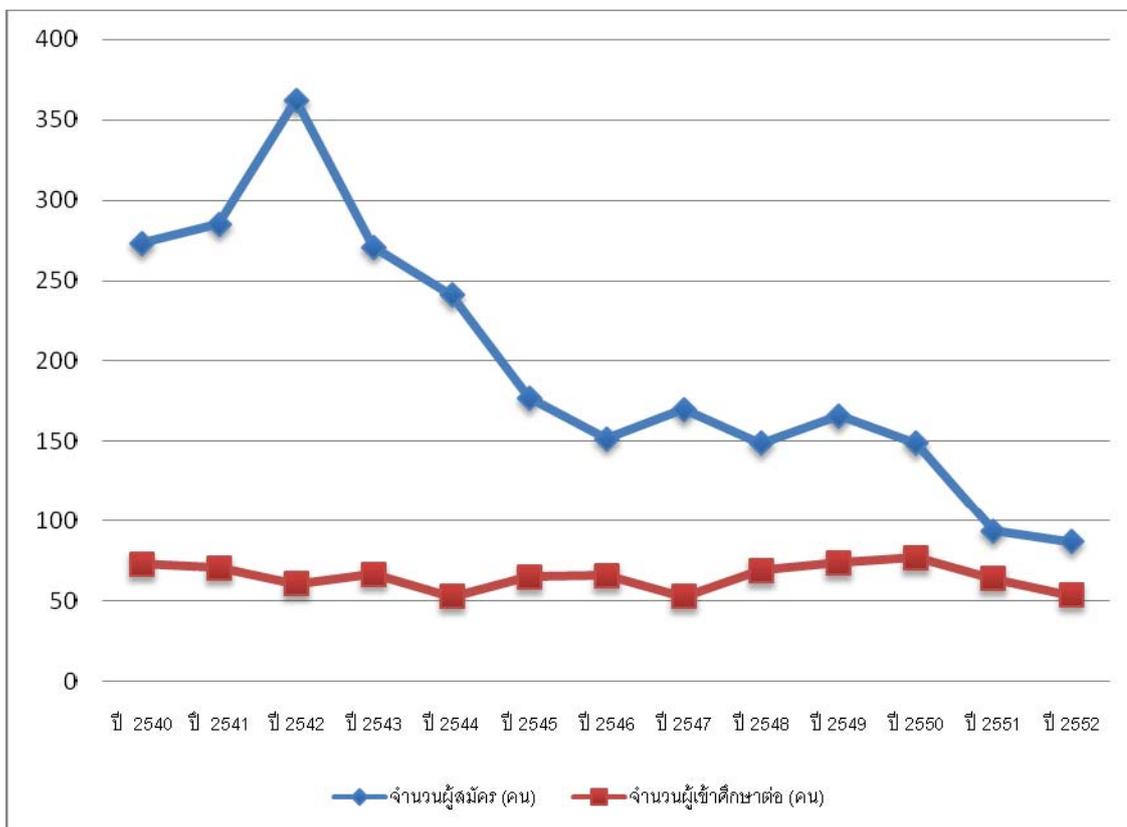
ประกอบกับเพื่อชะลอสภาพการว่างงานที่เกิดจากแรงกดดันจากสภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันมากขึ้นในตลาดแรงงานเนื่องจากมีบัณฑิตที่จบใหม่ออกมาเป็นจำนวนมาก และเพื่อที่จะมีโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับที่สูงกว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จึงเป็นสาเหตุให้คนหันมาสนใจศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีกันมากขึ้น ซึ่ง ก้องเกียรติ โอบาธวงกร (2534, น.105-107 อ้างถึงในวรภรณ์ ฝ่องสุวรรณ, 2550, น.2) ได้กล่าวว่า “การศึกษาระดับปริญญาโทจะช่วยให้คนเราสามารถดึงโอกาสหรือความสามารถส่วนลึกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ช่วยพัฒนาความคิดของคนเราให้กว้างขึ้นอีก ทั้งยังช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในสายตาของบุคคลภายนอก การที่บุคคลมีโอกาสได้ศึกษาในระดับปริญญาโทมากขึ้นเท่าใดก็จะช่วยให้บุคคลนั้น มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น” ปัจจุบันการศึกษาในระดับปริญญาโทกำลังได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไปเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือพนักงานขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากทุกคนตระหนักดีว่า การมีโอกาสได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นย่อมเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่

ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทั้งองค์กรเองไม่ว่าภาครัฐและภาคเอกชนต่างก็ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรนั้น ๆ

ในปัจจุบันนี้มีสถาบันการศึกษาจำนวนมากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ได้ทำการเปิดการสอนในระดับปริญญาโทหลากหลายสาขาวิชา จะเห็นได้จากข้อมูลของทางคณะกรรมการการอุดมศึกษามีมหาวิทยาลัยที่ได้เปิดสอนในระดับปริญญาโทในปี 2549 จำนวนทั้งสิ้น 75 แห่ง (แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 48 แห่งและมหาวิทยาลัยเอกชน 27 แห่ง) ในปี 2550 จำนวนทั้งสิ้น 87 แห่ง (แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 54 แห่งและมหาวิทยาลัยเอกชน 33 แห่ง) และในปี 2551 จำนวนทั้งสิ้น 106 แห่ง (แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 66 แห่งและมหาวิทยาลัยเอกชน 40 แห่ง) นอกจากนั้นยังมีการศึกษาต่อในต่างประเทศที่มีคนสนใจเป็นจำนวนมาก เนื่องจากใช้เวลาในการศึกษาน้อยกว่าในประเทศ ฉะนั้นผู้ที่ต้องการจะศึกษาต่อก็ต้องทำการตัดสินใจเลือก

โครงการเศรษฐกิจศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (MBE) ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เปิดสอนระดับปริญญาโททางด้านเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ โดยเริ่มเปิดการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 จนถึงปัจจุบันมีนักศึกษาจำนวนทั้งหมด 13 รุ่น เป็นการศึกษาภาคค่ำในระบบทวิภาค ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่เกิน 14 ภาคการศึกษาปกติ โดยมีเป้าหมายในการสร้าง หรือผลิตมหาบัณฑิต มีการออกแบบหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของสังคม และหน่วยงานต่างๆ เน้นการนำความรู้ทางด้านทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ทางปฏิบัติมากขึ้น และจากสถานการณ์เศรษฐกิจในยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันที่ความรุนแรงมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสร้างวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์ห้วงศกตลอดจนการประเมินสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจทั้งภายในและระหว่างประเทศ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักบริหารยุคใหม่ในการเพิ่มสมรรถนะและวิสัยทัศน์ในการบริหารให้สูงขึ้นเพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าความสนใจของผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากข้อมูลจำนวนผู้สมัครในปี.ศ. 2540 – 2552 มีแนวโน้มลดลง (ภาพที่ 1.1)

ภาพที่ 1.1
จำนวนผู้สมัครและจำนวนผู้เข้าศึกษาต่อโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่มา : ข้อมูลจากโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดังนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท กรณีศึกษา โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงเป็น หนทางหนึ่งที่จะช่วยทำให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและไม่เลือก ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากนี้ ยังได้ทราบถึงความพึงพอใจ และสิ่งที่ได้รับของนักศึกษาใหม่และนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับ ปริญญาโท เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทของโครงการ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถแข่งขันกับ มหาวิทยาลัยอื่นๆ ได้ในอนาคต และเป็นแนวทางในการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัยที่มีจำนวน นักศึกษาลดลง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกและไม่เลือกศึกษาระดับปริญญาโท
โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และสิ่งที่ได้รับจากการศึกษาต่อของนักศึกษาในระดับปริญญาโทของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในการกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโทโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น อาจพิจารณาได้ในเชิงการลงทุนในระดับมหัพภาค ผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาถึงต้นทุนทางด้านเศรษฐศาสตร์กับผลตอบแทน (สิ่งที่ได้รับ) ที่ผู้ลงทุนคาดหวังที่จะได้รับในอนาคต ซึ่งข้อสมมติฐานของการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางด้านเศรษฐศาสตร์ธุรกิจดังนี้

1. การตัดสินใจเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งคำนึงทั้งด้านต้นทุนและผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่จะได้รับ
2. การตัดสินใจเลือก ผู้เรียนจะเลือกที่ให้ผลประโยชน์สุทธิจากการลงทุนสูงที่สุด โดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่ชัดเจนและไม่ชัดเจน โดยต้นทุนรวมถึงต้นทุนค่าเสียโอกาส ส่วนผลประโยชน์รวมเรื่องของแรงจูงใจ (คุณค่าทางจิตใจ) เข้าไปด้วย
3. คำแนะนำ / ข้อมูลข่าวสารจากคนที่เรียนอยู่หรือจบโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (MBE) มาแล้วมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียน MBE ทั้งนี้การตัดสินใจแนะนำให้เรียน MBE ขึ้นอยู่กับระดับความพึงพอใจในการได้รับบริการ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีขอบเขตการวิจัยด้านประชากรในการศึกษาดังนี้

(ก) กลุ่มประชากรของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้ทำการเปิดสอนมาตั้งแต่ ปี 2540 จนถึงปัจจุบันมีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 875 คน โดยจะแบ่งการศึกษาของกลุ่มนี้ออกเป็นจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่

1. นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาโท ของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้จะสะท้อนถึงความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปัจจัยการเลือกศึกษาต่อในโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. นักศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้จะสะท้อนถึงความพึงพอใจ และสิ่งที่ได้รับเมื่อจบการศึกษาแล้ว ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปัจจัยการเลือกศึกษาต่อในโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(ข) กลุ่มประชากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยในปี 2551 จากข้อมูลของคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวนนักศึกษาปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ธุรกิจทั้งหมดของแต่ละมหาวิทยาลัยมีจำนวน 188 , 479 และ 494 คนตามลำดับ โดยจะใช้กลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยละ 5 - 6 คน ซึ่งกลุ่มนี้จะสะท้อนถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปัจจัยที่ไม่เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.5 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มแรก นักศึกษาใหม่ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโทโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 180 คน กลุ่มที่สอง นักศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 120 คน โดยการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการสำรวจถึงความพึงพอใจและปัจจัยของนักศึกษา 2 กลุ่มข้างต้นที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโทโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกลุ่มที่สามเป็นการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร มหาวิทยาลัยละ 5 - 6 คน โดยการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการสำรวจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนต่อในระดับปริญญาโทและปัจจัยที่ไม่เลือกเรียนที่โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบการต่างๆ ของคณะเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ทุกมหาวิทยาลัย ที่ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตร (ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล) อาทิเช่น คุณสมบัติผู้สมัคร หลักเกณฑ์คัดเลือกผู้เข้าศึกษา ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการศึกษา เป็นต้น

1.6 วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาถึงสิ่งที่คาดหวัง ความพึงพอใจ และสิ่งที่ได้รับจากการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท
ของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

3. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจจะศึกษาต่อในด้านเศรษฐศาสตร์ได้ทราบข้อมูลของ
มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดสอน ปัญหา อุปสรรค และแนวโน้มความคุ้มค่าในการลงทุนศึกษาต่อ
ในระดับปริญญาโท

4. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจจะศึกษาในเรื่องนี้ต่อไป